

Debreceni Ítéltábla

Bf.I.560/2021/7.

A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2022. január 18. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta és kihirdette a következő

v é g z é s t:

Az emberölés bűntettének kísérlete miatt Terhelt1 ellen indított büntetőügyben az Egri Törvényszék 2021. szeptember 15. napján kihirdetett 13.B.40/2020/29. számú ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban 19 572 (tizenkilencezer-ötszázhetvenkettő) Ft, a vádlottat terhelő bűnügyi költség merült fel.

I n d o k o l á s

[1] Az Egri Törvényszék a rendelkező részben írt ügydöntő határozatában Terhelt1 vádlottat emberölés bűntettének kísérlete [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban Btk.) 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés k) pont] miatt 5 év börtön végrehajtási fokozatú szabadságvesztésre és 6 év közügyektől eltiltásra ítélte.

Meghatározta a feltételes szabadságra bocsáthatóság legkorábbi időpontját, rendelkezett a lefoglalt bűnjelekről és kötelezte a vádlottat az eljárás során felmerült bűnügyi költség viselésére.

[2] Az elsőfokú ítélet ellen a vádlott és a védő jelentettek be fellebbezést, az ítélettől eltérő, enyhébb minősítés (életveszélyt okozó testi sértés bűntette) megállapítása és a büntetés enyhítése érdekében. A védői jogorvoslat írásbeli indokai szerint nem lehet kétséget kizáróan megállapítani vádlott terhére az ölési szándékot. Az ölési szándék esetleges megállapítása esetén sem valósult meg azonban a Btk. 160. § (2) bekezdés k) pontjába foglalt minősítő körülmény, tekintettel arra, hogy a vádlott és a sértett is egyaránt mozgáskorlátozott, a saját állapota legalább olyan elnehezült mint a megtámadotté (5. számú másodfokú irat).

[3] Az ügyészség tudomásul vette az elsőfokú ítéletet.

[4] A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.306/2021/10. számú átiratában az elsőfokú bíróság eljárását szabályosnak, a tényállás megállapítását és a bűnösség kimondását törvényesnek tartva a támadott ítélet helybenhagyását indítványozta.

[5] Az ítéltábla az elsőfokú ítélet elleni fellebbezéseket a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban Be.) 599. § (1) bekezdése alapján nyilvános ülésen bírálta el.

[6] A nyilvános ülésen az ügyész az átiratában foglaltakkal egyezően az elsőfokú ítélet helybenhagyását, a védő a perorvoslat irányába a határozat megváltoztatását indítványozta.

[7] A vádlott és a védő fellebbezése alaptalan.

[8] Az ítéltábla a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján a törvény eltérő rendelkezésének hiányában az ítélet megalapozottságát, az ítéletnek a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezéseit, valamint az indokolás helyességét és az eljárási szabályok megtartását arra tekintet nélkül bírálta felül, hogy ki és milyen okból fellebbezett. A fellebbezések támadták a cselekmény jogi minősítését is, így korlátozott felülbírálatra nem kerülhetett sor.

[9] A másodfokú bíróság megállapította, hogy a törvényszék a bizonyítást alapvetően a perrendi szabályokat betartva folytatta le. Nem vétett olyan abszolút vagy relatív eljárási hibát, amely az érdemi felülbírálatot kizárta volna [Be. 608. § (1) bekezdés a)-h) pont; 609. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a)-d) pontok].

[10] Az eljárásjog kapcsán azonban meg kell jegyezni a következőket. A vádlott a 2021. május 5-i tárgyaláson (21. számú jegyzőkönyv 1. oldal) a már korábban, az előkészítő ülésen törvényesen elvégzett terhelti figyelmeztetést követően határozottan úgy nyilatkozott, hogy *nem* kíván vallomást tenni, a személyi körülményeire viszont nyilatkozik. Ennek ellenére a bíróság kérdést intézett hozzá, hogy (a cselekménnyel kapcsolatban) kérdésekre válaszol-e. Ez nem volt perrendszerű. Ilyen eljárásjogi helyzetben ugyanis a törvényesen beszerzett nyomozási vallomást kellett volna felolvasni, vagy ismertetni. Ehelyett a bíróság részleteiben a vádiratot tárta a vallomástételt korábban megtagadó vádlott elé és hosszasan kérdezte a cselekményről. Ilyen eljárás nem felel meg a Be. tételes normáinak és szellemének, a hallgatás jogának, azaz a magyar perjogban már hosszú ideje élő garanciális Miranda elvnek. Aki nem kíván vallani, ahhoz kérdést nem intézhet sem a hatóság, sem más ügyfél. Ez az angolszász jogi kultúrában kialakult és magyar eljárás részévé vált olyan fontos elv, mely alapvető a tisztességes eljárásban, biztosítva a fegyverek egyenlőségének elvét.

[11] A jelzett eljárási szabályoktól eltérés azonban nem eredményezte a bizonyíték kizárását és ezáltal a tényállás részbeni felderítetlenségét, mert a törvényes figyelmeztetések elhangzottak és a vádlott válaszaiból az tűnik ki, hogy vallomástételi szándéka alakult ki. A bíró eljárását egyébként sem az ügyész, sem a védelem nem kifogásolta. Felhívja azonban az ítéltábla elvi éllel a figyelmet arra, hogyha a vádlott nem kíván vallomást tenni, akkor tartózkodni kell attól, hogy bárki kérdezze a cselekményről. Erre szabályosan csak akkor kerülhet sor, ha a vádlott maga jelzi, hogy vallomást kíván tenni.

[12] A bíróság ezen túl a tanúkat szükségtelenül figyelmeztette valamennyi abszolút és relatív mentességi okra. Szóba sem kerülhetett például a sértettnél vagy más tanúknál, hogy médium-tartalom szolgáltatással állnak kapcsolatban, vagy akár, különösen a sértettet titoktartási kötelezettség terhelné. A bíróságnak csak azon mentességi okra kell a tanúkat kioktatni, melyek valóban reálisan fennállnak. A tanúzási figyelmeztetés azonban szabályos volt, így nem rögzíthető olyan perjogi hiba, mely bármely vallomás kirekesztését, ezáltal bizonyítás felvételét tette volna szükségessé.

[13] A védő fellebbezési nyilatkozatának rögzítése pedig pontatlan volt (29. számú jegyzőkönyv 9. oldal). A védő fellebbezést jelentett be a minősítés vonatkozásában. Nem derül ki azonban a jogorvoslati nyilatkozatból, hogy konkrétan mit sérelmez és milyen minősítés megállapítását kéri. Erre lehet következtetni a perbeszédéből (életveszélyt okozó testi sértés büntette), de a bíróságnak a nyilatkozattétel során konkrétan, pontosan tisztázni kell a perorvoslat okát és célját, ez törvényi követelmény, főleg a szankciós fellebbezés bevezetése óta.

[14] Összegezve: kasszációra okot adó eljárási szabálysértés nem történt, a magasabb hatáskörű bíróságnak azonban fokozottabb gondot kell fordítania a Be. szigorú, eltérést nem engedő szabályainak a betartására.

[15] Az elsőfokú bíróság ügyfelderítési kötelezettségének alapvetően eleget tett, a megállapított tényállás azonban részben hiányos és eltér az elsőfokú bíróság által vizsgált bizonyítékokat rögzítő iratok tartalmától [Be. 592. § (2) bekezdés a) és c) pont].

[16] Az indokolás [2] bekezdésében írt nemleges, a vádlott kezelést igénylő betegségeinek hiányára utalás egyrészt téves, másfelől az erre vonatkozó tények hiányosak. A vádlott lábát ugyanis súlyos érbetegsége miatt csonkolták, és a bíróság által beszerzett orvosszakértői vélemény szerint jelenleg is több komoly betegségben szenved. Ezen túl hiányos a tényállás a sértettet ért erőbehatások intenzitását és az elkövetési magatartás részleteit illetően, melyek nagyon fontos ténykérdések élet elleni ügyekben a helyes minősítés megállapításához.

[17] A megalapozatlanság csak részbeni, azt a másodfokú bíróságnak ki kellett küszöbölnie.

[18] Az ítéltábla a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontjában írt jogkörében, az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma alapján a tényállást a következők szerint egészíti ki, illetve helyesbíti.

[19] Elsőfokú ítélet indokolás [2] bekezdés: A vádlott több betegségben, alkoholos eredetű személyiségzavarban, szellemi leépülésben, dohányzás okozta káros használat talaján kialakult érszűkületben, mindkét oldali üszök kialakulásában szenvedett, mely miatt 2015-2017 között három alkalommal végtag csonkolásos műtétet végeztek rajta, miután kerekesszékebe kényszerült. Jelenleg egyensúlyban lévő enyhe magasvérnyomás betegségben, tüdőtágulásban, idült nikotinos hörghurutban, valamint alkoholos gyomor- és májkárosodásban szenved, melyek enyhe fokban korlátozzák a szabadságvesztés elviselési képességét, de börtönkórházi körülmények között a büntetés végrehajtható (igazságügyi orvosszakértői vélemény, bírósági iratok 25. sorszám).

[20] [7] bekezdés: A vádlott a kést a jobb kezében tartotta amikor megszúrta a sértettet (a sértett nyomozási és tárgyalási vallomása).

[21] A mellkasfalán áthatoló szúrást kis-közepes, az át nem hatoló szúrást kis mértékű erőbehatás okozta a vádlotti szúrások által. A sértettet így összesen 2 rendbeli erőbehatás érte (a nyomozás során készített orvosszakértői vélemény, nyomozási irat 195-199. lap).

[22] A javítással a tényállás teljes mértékben megalapozottá vált és a másodfokú bíróság döntését a Be. 593. § (3) bekezdése alapján e tényállásra alapította. A tényállás módosítása kapcsán megjegyzi még a következőket. Általában a vádlott személyi körülményeire vonatkozó tények a Be. 561. § (3) bekezdés b) pontjában sorolhatók, azaz még szankciós fellebbezés után korlátozott felülbírálatnál is kötöttség nélkül módosíthatók. Jelen esetben teljes a felülbírálat, de a kérdés elvi. A *kizárólag megállapítást* igénylő tények, mint például a korábbi büntetésre vonatkozó adatok, vagy más jellegű személyi körülmények rendszerint nem alkotják a tényállás részét. A *bizonyítást* igénylő tények azonban, mint a terhelt betegsége, elmeállapota viszont már igen, ezért a jelzett hiányosság tényhibának minősült a betegségek kapcsán, így perrendszerűen a megalapozatlanság következményeit kellett alkalmazni. A sérüléseket okozó erőbehatások mértéke és az elkövetési magatartás részletei pedig egyértelműen és vitathatatlanul a történeti tények körébe tartoznak.

[23] Az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat hibátlanul értékelte. Vizsgálta a vádlotti védekezést, a sértett vallomását, más tanúvallomásokat, valamint a szakértői véleményeket és a tárgyi-okirati bizonyítékokat, melyek gondos, egyenként és összességében történő értékelése után állapította meg a tényállást. Nem tévedett, amikor a központi tényeket a sértett

egybehangzó vallomása alapján rögzítette, melyet alátámasztott az orvosszakértői és a tanúbizonyítás is. A törvényszék indokolási kötelezettségét megfelelően teljesítette.

[24] Az elsőfokú bíróság törvényesen vont következtetést a vádlott bűnösségére és a cselekmény minősítése is megfelel az anyagi jognak. Elsődlegesen az ítéltábla rögzíti, hogy a Btk. 2. § alapján az elbíráláskor hatályos büntető törvényt kell alkalmazni, mert a 2019. november 19-i elkövetést után a 2020. évi CVIII. törvény 3. § (1) bekezdés alapján 2020. november 5-től lényegesen szigorodtak a feltételes szabadságra bocsátásra vonatkozó szabályok, az elbíráláskor hatályos törvény értelmében a Btk. 47. § (4) bekezdés e) pont eb) alpont alapján ugyanis a vádlott nem lenne feltételes szabadságra bocsátható, az elkövetéskor hatályos törvény szerint azonban igen, így az új törvény értelemszerűen nem eredményezhet enyhébb elbírálást.

[25] Büntethetőségi akadály nem állt fenn, a vádlott cselekménye az elsőfokú ítélettel egyezően valóban a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés k) pont szerint a bűncselekmény elhárítására fogyatékoságánál fogva korlátozottan képes személy sérelmére elkövetett emberölés büntette kísérletének törvényi tényállását merítette ki. A kísérlet teljes és a közvetlen életveszély folytán közeli.

[26] Az elkövető aktuális tudattartalmára és ezáltal szándékára a 3/2013. Büntető Jogegységi határozat iránymutatásának megfelelően a feltárható alanyi és tárgyi körülmények alapján lehet következtetést vonni azzal, hogy vádlottnál az alanyi oldal az önhibából eredő és mentesítést nem eredményező itasság folytán a III. Büntető Elvi Döntésben meghatározott szempontoknak megfelelően a tárgyi tényezők az irányadók a szándék megállapításakor. A vádlott az élet kioltására alkalmas késsel, kétszer is irányzottan szúrt a toloszékben lévő, végtagok csonkolása folytán védekezésében súlyosan korlátozott sértett mellkasába, aki az egyik szúrás által közvetlenül életveszélyes sérülést szenvedett. Az elsőfokú bíróság kifogástalanul állapította meg az egyenes ölési szándékot, mint ahogy helyes a Btk. 160. § (2) bekezdés k) pontja szerinti minősítés is, hiszen a sértett, ha nem is kizárva, de jelentősen korlátozva volt a védekezésben.

[27] A minősítést támadó védelmi fellebbezést az ítéltábla nem találta alaposnak. A részletezettek szerint ugyanis a direkt ölési szándék egyértelmű az irányadó tényállás alapján. Ölési kijelentést téve a szívtájra szúrást életveszélyes sérülést okozva a bírói gyakorlat és a természetes személet is emberölésnek tekinti. Az eredmény azonban az orvosi beavatkozás folytán nem jött létre, ezért a cselekmény kísérleti szakban rekedt, de ez a vádlottól független volt.

[28] A törvényszék a vádlott javára és terhére szóló alanyi és tárgyi bűnösségi körülményeket feltárta és a vádlottal szemben a büntetési célok elérésére alkalmas, a büntetéskiszabási elveknek megfelelő, tettarányos büntetést szabott ki. Az enyhítő szakasz kimerítő alkalmazásával kiszabott 5 év szabadságvesztés és 6 év közügyektől eltiltás eltúlzottan

szigorúnak nem tekinthető, lényeges enyhítése nem volt indokolt, ezért a védői fellebbezés az enyhítésre irányulóan sem volt alapos.

[29] Törvényesen került sor a vádlott egészségi állapota, fogyatékossága miatt a törvényben előírtnál eggyel enyhébb végrehajtási fokozat megállapítására is, mint ahogy megfelelnek a törvénynek szintén a bűnjelekre és a bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezései.

[30] A kifejtettek alapján az ítéltábla az elsőfokú ítéletet a Be. 605. § (1) bekezdése alapján, a fellebbezések alaptalansága folytán helybenhagyta.

[31] Az ítéltábla a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költségről a Be. 613. § (1) bekezdése alapján határozott, melyet a bűnösnek kimondott vádlott visel.

Debrecen, 2022. január 18.

Dr. Háger Tamás s.k.a tanács elnöke-előadó bíró, Dr. Nagy Éva s.k.bíró, Dr. Diószegi Attila s.k.bíró

Záradék: Az Egri Törvényszék 13.B.40/2020/29. számú ítélete a Debreceni Ítéltábla Bf.I.560/2021/7. számú végzése által a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2022. január 18.

Dr. Háger Tamás s.k.a tanács elnöke